

Statsministrene fra 2001 til i dag: Blændende bog om magtudøvelse – men skæmmes af minksjusk

Tim Knudsen bruger meget plads på Minksagen i bogen, men Frank Korsholm påpeger, at der er både fejl og mangler i det afsnit. Billede: Statsminister Mette Frederiksen (S) holder tale til Folketingets afslutningsdebat 31. maj, 2023. Foto: Stm.dk

Frank Korsholm
07.06.2023

POLITIK // ANMELDELSE – Mangler man en rigtig god bog til sommerferien, så er professor emeritus i statskundskab Tim Knudsens femte og sidste bind om danske statsministres magtudøvelse et rigtigt godt bud.

Statsministeren mellem almagt og afmagt 2001-2019

Af Tim Knudsen
Forlag: Samfundslitteratur
363 sider, 400 kr.
Er udkommet

Bogen forudsætter naturligvis, at man er lidt mere end almindeligt interesseret i politik, men den er på ingen måde et politologisk skoleridt i metodiske

forklaringsmodeller. Den ligger derimod meget tæt op ad den fortælling, som over de seneste 20 år er blevet fortalt i de store aviser, hvilket på en og samme tid både er bogens styrke og svaghed.

Det kommer jeg tilbage til – ikke mindst under Tim Knudsens lange beskrivelser af minksagen, der for en mink-nørd som undertegnede, virker biased. De skæve detaljer forbigår nok de fleste læsers opmærksomhed, men bidrager ikke desto mindre til at give et forvrænget billede af sagens faktuelle hændelsesforløb og juridiske efterspil.

Fogh satte nye standarder med kontraktpolitik

Statsministeren mellem almagt og afmagt 2001-2019 er bogens titel, og den dækker perioden fra Anders Fogh Rasmussens magtovertagelse i 2001, hen over et par perioder med Lars Løkke Rasmussen – afbrudt af fire år med Helle Thorning-Schmidt for selvfølgelig at slutte af med Mette Frederiksen, der i hvert fald frem til Nato-topmødet i Vilnius den 11.-12. juli er fungerende statsminister i Danmark.

Bogen er i store træk kronologisk fortalt, og den er naturligvis koncentreret om den siddende statsminister uden dog at glemme de mange ministre, der har været del af regeringen. Det er således klart en styrke, at man bliver ført igennem de mange politikområder og bliver mindet om de store forlig, de interne skærmydsler mellem regeringspartier og sammenstødene med oppositionen.

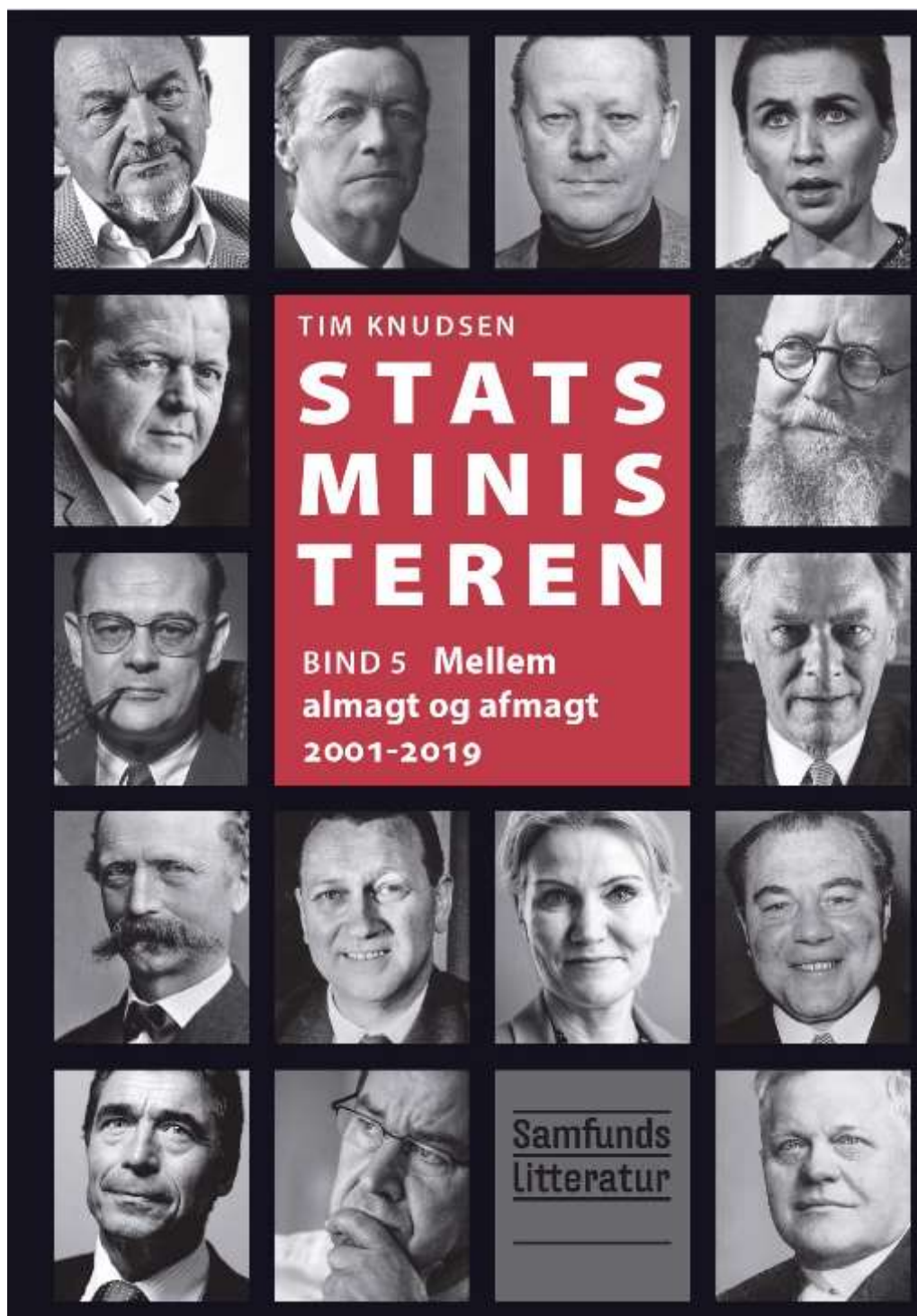
Tim Knudsen formår virkelig at komme ud i alle hjørner af den nyere politiske historie, og selvom man har fulgt rimeligt godt med i medierne, bliver man mindet om vigtige detaljer og mønstre, som samlet set bidrager til at fortælle den fulde historie.

“Fogh er den stærkeste statsminister, vi har kendt i nyere tid

Jeg har af personlige grunde haft størst interesse for Anders Fogh Rasmussens og Lars Løkkes første regeringstid, da jeg selv kender en del til historien som både kommunikationschef for Det Konservative Folkeparti og spindoktor for både Bendt Bendtsen og Jakob Axel Nielsen i Sundhedsministeriet. Jeg var samlet set ansat i syv år – fra 2003 til 2010 og har set historien udfolde sig indefra.

Bogen fortæller helt korrekt, hvordan Anders Fogh Rasmussen satte nye kommunikationsstandarder efter en rodet periode og løftebrud under Poul Nyrup Rasmussen op igennem 1990'erne.

Der blev nu indført kontraktpolitik og skattestop, som var Venstres kronjuvel. “Det, vi siger før valget, holder vi, og Venstre ved du, hvor du har.”

Bogens omslag

Konservative blev svigtet

Optræk til kritiske historier blev affejt med, at “der ikke er noget at komme efter”. Pressemøderne i Statsministeriet fik nyt baggrundstæppe og blev live-transmitteret hver tirsdag, hvor Fogh tog godt for sig af retterne og præsenterede de populære forslag, mens han overlod resterne til fagministrene. Fogh er den stærkeste statsminister, vi har kendt i nyere tid.

Manden, der ikke overlod noget til tilfældighederne, som ikke spildte sin dyrebare tid, men styrede på baggrund af en detaljeret drejebog, der ikke overlod noget til tilfældighederne.

“Her savnede man fra Konservatives side, at Fogh stillede sig bag Lars Barfoed, men det skete ikke, ligesom Fogh også savede benene væk under Bendt Bendtsen den første dag i valgkampen 2005

Bogen beskriver på glimrende vis, hvordan Anders Fogh var en mester i magtpolitik. Der blev ført blokpolitik, så det baskede med Dansk Folkeparti – ofte til stor irritation for den faste regeringspartner over de næste ti år – Det Konservative Folkeparti og Mr. 10 pct., Bendt Bendtsen.

Konservative og DF kom aldrig godt ud af det sammen, og det fortrolige tillidsforhold mellem Bendt Bendtsen og Anders Fogh fik da også et par ridser undervejs på den bekostning. Ikke mindst, da DF fik lov til at fyre fødevareminister Lars Barfoed.

Her savnede man fra Konservatives side, at Fogh stillede sig bag Lars Barfoed, men det skete ikke, ligesom Fogh også savede benene væk under Bendt Bendtsen den første dag i valgkampen 2005, da han i fuld offentlighed ikke bakkede op om Bendtsens aftale med detailhandlen om, at der skulle indføres et dankort-gebyr på 50 øre.

Fogh fik sin ønskede Nato-post

Et totalt svigt fra Foghs side, som også omtales i bogen, og fra én, som overværede den telefoniske kontakt mellem stats- og vicestatsministeren, skal jeg hilse og sige, at bølgerne gik ekstremt højt.

Men det ændrede grundlæggende ikke på, at de to havde et fortroligt tillidsforhold til hinanden. Bendt Bendtsen fik sine skattelettelser og små justeringer i bilafgifterne, hvilket var nok til at please hans bagland og holde enhver optakt til ballade nede.

Hun var blevet statsminister uden nævneværdige forudsætninger. Hendes magtudøvelse blev også derefter

Dermed kunne Bendtsen i ro og mag stå af i september 2008, hvilket bestemt ikke huede Anders Fogh, der på daværende tidspunkt var dybt inde i planlægningen af sin kommende Nato-karriere, der blev realiseret den 4. april 2009.

Bogen beskriver således Muhammedkrisen, den aktivistiske udenrigspolitik, beslutningen op til invasionen i Irak, Foghs leflen for George W. Bush og til sidst også for tyrkiske Erdogan, da Nato-stillingen skulle i hus den 4. april 2009.

Anders Fogh Rasmussen. Foto: Magnus Fröderberg/Wikimedia Commons

Otte år uden fast hånd på rattet

Herefter stod den på Lars Løkke og Lene Espersen. Det blev aldrig et frugtbart samarbejde på samme måde, som Fogh-Bendtsen.

Lene Espersen udfordrede konstant Venstre og Løkke med soloudspil, og tilliden til Lars Løkke blev aldrig god. Dertil havde han ved hjælp fra Kristian Thulesen Dahl taget røven på Konservative for mange gange – ikke mindst som indenrigsminister under forhandlingerne om den kommunale udligning, hvor de to i fællesskab havde været på plyndringstogt i de velstillede konservative kommuner.

Fra 2011 til 2015 stod den så på Helle Thorning-Schmidt. Hun var blevet statsminister uden nævneværdige forudsætninger. Hendes magtudøvelse blev også derefter. Famlende og usikker. Kommunikationen uklar – “der kommer en god løsning i morgen” – og eksekveringen af beslutninger var til tider elendig.

Med Tim Knudsens egen subjektive tilgang til sagen bliver hans gengivelse af minksagen dermed subjektiv i anden potens

SF forlod regeringen efter DONG-salget, og Socialdemokratiet kom ud i den dybeste krise nogensinde.

Men Helle Thorning havde kun haft nøglerne til Statsministeriet til låns, og herefter fulgte så Løkkes anden regering, som de fleste nok husker for dens dysfunktionalitet og især LA's bizarre opførsel med ultimative krav til sin egen regering. Alt sammen grundigt og loyalt beskrevet af Tim Knudsen.

Bogens minksjusk

Mette Frederiksen blev statsminister efter grundlovs-valget i 2019, hvor Socialdemokratiet var alene i regering frem til den 15. december 2022, hvor som bekendt Venstre og Løkkes nye parti, Moderaterne, kom med i den snævre flertalsregering.

Mette Frederiksens tre første år var især præget af corona-håndteringen og den såkaldte minksag.

Tim Knudsen bruger forståeligt nok meget plads på minksagen, men hans brøde er her, at han tydeligvis ikke har læst originaldokumenterne i Minkkommissionens redegørelse fra 30. juni 2022. Han læner sig i stedet primært op ad presse-historierne, og her er det tydeligt, at Berlingskes dækning har været en hovedkilde for ham.

“Den frifindelse, der efterfølgende betød, at advarslerne til seks embedsmænd blev trukket tilbage, og som stillede hele Minkkommissionen i et dårligt lys

Men Berlingske har ført en subjektiv kampagne, der ofte har været på kant med sandheden og under alle omstændigheder dybt tendentiøs. Med Tim Knudsens egen subjektive tilgang til sagen bliver hans gengivelse af minksagen dermed subjektiv i anden potens. Det er et akademisk svigt.

Tim Knudsen gengiver forskellige kilder i minksagen, men tilfældigvis har han primært udvalgt de få kritiske røster som fx professor Lasse Lund Madsen, pensioneret landsdommer Hans Henrik Brydensholt, pensioneret retspræsident Torben Goldin og juridisk lektor Rasmus Grønved Nielsen.

Tim Knudsen glemmer derimod at nævne, at langt hovedparten af de juridiske eksperter, som fx et professor-triumvirat, har frikendt Mette Frederiksen for ansvar, og at fhv. højesteretspræsident Thomas Rørdam, med forhørsledelsens redegørelse den 10. februar 2023, vendte op og ned på sagen med “frifindelsen” af rigspolitichef Thorkild Fogde for tjenstlige forsømmelser.

Den frifindelse, der efterfølgende betød, at advarslerne til seks embedsmænd blev trukket tilbage, og som stillede hele Minkkommissionen i et dårligt lys, som det fx er beskrevet i professor emeritus Carsten Henrichsens diverse indlæg, der også forbigås i bogen.

Statsminister Mette Frederiksen (S) under corona-krisen. Foto: Klaus Holsting

Manglende perspektivering

Tim Knudsen afleverede sit bogmanuskript tre uger efter Rørdams redegørelse og burde have perspektiveret Rørdams konklusioner meget mere. Men her har han svigtet, hvilket måske skyldes, at hans hofleverandør af materiale, Berlingske, var tre uger om at bringe en større artikel om Rørdams afgørelse.

Det undskylder dog ikke for Tim Knudsens minksjusk, som også indeholder forskellige faktuelle fejl i hændelses-fortællingen. Blandt andet er Tim Knudsen hoppet på den limpind, at politiet og militæret fortsatte med at slå mink ihjel, efter regeringen havde opdaget den manglende lovhjemmel den 8. november 2022.

Ja, det gjorde de, Tim Knudsen. Men helt lovligt i zone 1 og 2, mens myndighederne aldrig var inde i zone 3 og slå mink ihjel.

Det er ren historieforfalskning og bør omskrives, når den i øvrigt anbefalelsesværdige bog forhåbentlig snart skal trykkes i sit andet oplag.

Læs mere om politik i POV her.

Læs mere om bøger i POV her.

Anders Fogh Rasmussen

bøger

Magtudøvelse

Mette Frederiksen

statsministre

Tim Knudsen

Frank Korsholm

Frank Korsholm er politisk redaktør på POV. Han er journalist og rådgiver samt konsulent. Han har blandt andet arbejdet som politisk redaktør og lederskribent på Børsen og har også været pressechef for de Konservative samt særlig rådgiver og...

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!

Hold dig opdateret med ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →

Ja tak, send mig POV Weekend

POV er et åbent og uafhængigt dansk non-profit medie.

Har du mulighed for at bidrage til vores arbejde? Bliv medlem her →

25 kr./md.

50 kr./md.

100 kr./md.

Overblik

TOPHISTORIER

POV International

OM POV